

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

10 decembrie 2013

mun.Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Petru Ursache,

Judecătorii - Elena Covalenco, Vladimir Timofti, Nicolae Gordilă, Ghenadie Nicolaev,

a judecat în ședință publică recursurile ordinare declarate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Cahul din 16 aprilie 2013 de către avocații Marina Galupa și Andrei Leșanu în numele inculpatului

Edlicica Vladimir Alexandru, născut la 14 iulie 1989, originar și domiciliat în or.Cahul, str.Bălcescu 5/67.
Termenul examinării cauzei în:
prima instanță de la 09.08.2011 pînă la 17.09.2012,
instanța de apel de la 29.10.2012 pînă la 16.04.2013,
instanța de recurs de la 03.09.2013 pînă la 10.12.2013.

Procedura de citare legal îndeplinită.

S-au prezentat: inculpatul Edlicica Vladimir și partea vătămată Furnică Ecaterina.

Apărătorul Leșanu Andrei și inculpatul au susținut ambele recursuri, solicitînd admiterea lor în sensurile declarate.

Procurorul Suvac Nicolae, avocatul Arnaut Ivan și partea vătămată Furnică Ecaterina s-au pronunțat pentru respingerea recursurilor declarate ca fiind neîntemeiate.

Colegiul penal lărgit asupra recursurilor,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul din 17 septembrie 2012, Edlicica Vladimir a fost condamnat în baza art.264 alin.(1) Cod penal la amendă în mărime de 200 unități convenționale, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Acțiunea civilă a părților vătămate Furnică Ecaterina și Camenenco Natalia a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului prejudiciului material să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

2. În fapt, prima instanță a constatat că Edlicica Vladimir, la 24 iunie 2011, aproximativ la ora 18.30, conducînd automobilul de model „Mazda 6”, cu n/î CH BB 675 și, deplasîndu-se pe str.I.L.Caragiale, or.Cahul, încălcînd cerințele art.10 pct.1) lit.b), art.45 pct.(1) și (2) lit.a), b), d), e) din Regulamentul Circulației Rutiere, care indică că: „conducătorul mijlocului de transport trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținînd permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, iar în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească pentru a nu pune în pericol situația traficului”, fără a ține cont de situația rutieră, nu s-a isprăvit cu conducerea automobilului, ieșind de pe traseu pe trotuar și a comis tamponarea pietonilor Camenenco Natalia și Furnică Ecaterina cauzîndu-le acestora,

conform rapoartelor de expertiză medico-legală nr.234/D din 07.07.2011 și nr.261/D din 25.07.2011, vătămări corporale ușoare și, respectiv, vătămări corporale medii.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul I.Arnaut în numele părții vătămate E.Furnică și avocatul M.Galupa în numele inculpatului V.Edlicica, care au solicitat:

- avocatul I.Arnaut în numele părții vătămate, casarea acesteia, rejudicarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă mai aspră, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, pe motiv că pedeapsa stabilită de prima instanță este prea blândă în coraport cu circumstanțele comiterii infracțiunii și consecințele acesteia, neîntemeiat instanța a dispus condamnarea acestuia fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, astfel nu va fi atins scopul de corectare a inculpatului, precum și prevenirea de noi infracțiuni, iar în instanță nu au fost aduse careva probe în confirmarea faptului că mijlocul de transport este unica sursă de existență a inculpatului; instanța neîntemeiat a lăsat fără examinare acțiunea civilă înaintată de partea vătămată E.Furnică, dispunând ca asupra cuantumului prejudiciului să se expună instanța în ordinea procedurii civile, pe când au fost prezentate probe ce stabilesc cuantumul acesteia, solicitînd admiterea acțiunii integrale;

- avocatul M.Galupa în numele inculpatului, casarea acesteia, rejudicarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de amendă, cu aplicarea art.79 Cod penal, argumentînd că în cauză există circumstanțe excepționale care permit aplicarea normei date, deoarece prima instanță i-a aplicat o pedeapsă prea aspră, fără a ține seama de prevederile art.64 Cod penal, adică de situația materială a inculpatului, din cauza urmăririi penale nu poate să se angajeze în câmpul muncii.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Cahul din 16 aprilie 2013, a fost respins, ca nefondat, apelul avocatului M.Galupa în numele inculpatului V.Edlicica și admis apelul avocatului I.Arnaut în numele părții vătămate E.Furnică, casată parțial sentința în latura penală și civilă, și pronunțată o nouă hotărâre, prin care inculpatului V.Edlicica, în baza art.264 alin.(1) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 200 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată E.Furnică a fost admisă parțial, dispunîndu-se încasarea de la V.Edlicica în beneficiul acesteia a prejudiciului moral în mărime de 25000 lei. În rest sentința a fost menținută.

4.1. Instanța de apel și-a motivat soluția prin faptul că probele cercetate de prima instanță, cu respectarea prevederilor art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării reciproce, confirmă vinovăția inculpatului V.Edlicica în comiterea infracțiunii imputate și acțiunile lui au fost corect încadrate în baza art.264 alin.(1) Cod penal. Însă, în ce privește stabilirea pedepsei, instanța de apel a conchis că, temeiurile invocate de avocatul I.Arnaut în numele părții vătămate E.Furnică sînt întemeiate, deoarece prima instanță eronat nu a aplicat în privința inculpatului pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, neluînd în considerație circumstanțele cauzei și persoana inculpatului, și faptul că în urma accidentului rutier au avut de suferit două persoane, din care una i-au fost cauzate vătămări corporale medii. Totodată, instanța de apel a considerat parțial întemeiate și motivele invocate de către acesta în ce privește latura civilă, și anume în partea reparării prejudiciului moral, deoarece, reieșind din gravitatea vătămarilor cauzate părții vătămate, care se califică ca medii, de durata îndelungată a aflării acesteia la tratament medical în

staționar și consecințele accidentului, în urma căruia celei din urmă i s-a acordat gradul II de invaliditate, ce împiedică activitatea ei anterioară, rezultă că acesteia i-au fost cauzate suferințe fizice și psihice, în legătură cu ce a conchis că quantumul despăgubirilor pentru prejudiciul moral în mărime de 25000 lei va fi unul echitabil și corespunzător, conform prevederilor art.219 alin.(4) Cod de procedură penală.

Referitor la prejudiciul material, instanța de apel, reieșind din actele cauzei, a considerat că prima instanță întemeiat în partea dată a admis în principiu acțiunea civilă, urmînd ca asupra quantumului acestuia să se expună instanța civilă, deoarece probele prezentate de partea vătămată E.Furnică, cît și raportul de expertiză medico-legală în comisie nr.156 din 14.05.2012, fac imposibilă stabilirea unui quantum concret, care urma să fie supus încasării, fiind necesară administrarea de noi probe.

De asemenea, instanța de apel a menționat că sînt neîntemeiate argumentele avocatului M.Galupa, precum că în privința inculpatului urmau a fi aplicate prevederile art.79 Cod penal, deoarece în cauză nu au fost constatate careva circumstanțe excepționale, ce ar fi permis aplicarea acestei norme penale, iar la stabilirea pedepsei inculpatului, prima instanță a ținut seama de toate circumstanțele atenuante și de cele invocate de apelantă în cererea de apel, precum și de persoana acestuia.

5. Împotriva hotărîrii sus-menționate au declarat recursuri ordinare avocatul M.Galupa și A.Leșanu în numele inculpatului V.Edlicica, care au solicitat:

- avocatul M.Galupa care, invocînd temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, casarea acesteia, cu menținerea sentinței, pe motiv că instanța de apel greșit a aplicat inculpatului pedeapsa complementară, deoarece prima instanță, reieșind din numărul circumstanțelor atenuante prezente în cauză, corect a conchis de a nu-i stabili acestuia pedeapsa complementară; instanța nu a ținut seama că avocatul părții vătămate în cadrul examinării cauzei în instanța de apel nu a avut pretenții referitor la pedeapsa aplicată, nefiind de acord cu soluția instanței în latura civilă, din care motiv instanța de apel nu a fost în drept să modifice pedeapsa aplicată de prima instanță, cu care și procurorul a fost de acord, neatacînd sentința; quantumul prejudiciului moral încasat în folosul părții vătămate este unul exagerat, neproportional cauzei, deoarece aceasta deține gradul trei de invaliditate, care i-a fost stabilit pentru boală obișnuită; neîntemeiat instanța a considerat că circumstanțele atenuante stabilite în cauză nu pot fi considerate excepționale;

- avocatul A.Leșanu, invocînd temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, casarea acesteia, cu menținerea sentinței, pe motiv că instanța de apel neîntemeiat a casat soluția primei instanțe și a aplicat inculpatului pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, neluînd în considerație faptul că la moment inculpatul este angajat la muncă, mijlocul de transport fiind unica lui sursă de existență, iar suma prejudiciului moral în mărime de 25000 lei, este prea exagerată.

6. Judecînd recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal consideră că recursurile ordinare declarate de avocatul A.Leșanu urmează a fi respins ca inadmisibil, iar a avocatului M.Galupa urmează a fi admis din următoarele considerente.

Referitor la recursul avocatului A.Leșanu.

În conformitate cu prevederile art.422 Cod de procedură penală (modificat în redacția Legii nr.66 din 05.04.2012, în vigoare la 27.10.2012), termenul de declarare a recursului ordinar împotriva hotărîrilor instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit materialelor cauzei, dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Cahul a fost pronunțat la 16.04.2013 în prezența participanților la proces, inclusiv a inculpatului V.Edlicica și avocatului său, M.Galupa, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată, aceștia fiind înștiințați despre data pronunțării deciziei motivate - 15.05.2013, ora 10.00, iar din cauza complexității cauzei, pronunțarea deciziei motivate a fost numită pentru 30.05.2013, ora 10.00 (f.d.230-233).

Tot din procesul-verbal al ședinței instanței de apel rezultă că decizia motivată a fost pronunțată la 30.05.2013, la care a fost prezentă și avocatul M.Galupa, căreia i-a fost înmînată contra semnătură o copie a deciziei motivate (f.d.243).

Totodată, instanța, la 03.06.2013, a expediat copia deciziei motivate pentru informare în adresa tuturor participanților la proces, inclusiv și inculpatului V.Edlicica, respectîndu-se prevederile art.338 alin.(4) Cod de procedură penală (f.d.244).

Potrivit prevederilor art.231 alin.(3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Reieșind din sensul articolului dat, termenul de declarare a recursului (de 30 de zile) începe să curgă de la 31.05.2013 și expiră la 02.07.2013.

Conform datelor de înregistrare a secției grefă a Colegiului penal, avocatul A.Leșanu, acționînd în baza contractului încheiat la 14.06.2013, nr.32 și mandatului din aceeași dată, a depus recurs asupra deciziei instanței de apel la 05.07.2013, adică după expirarea termenului legal de 30 de zile prevăzut de art.422 Cod de procedură penală (f.d.261).

Motivul invocat de avocat, precum că termenul de declarare a recursului urmează a fi calculat din 07.06.2013, dată cînd inculpatul a făcut cunoștință cu decizia motivată, nu poate fi reținut ca temei de casare a deciziei, deoarece în lege este cert stipulat momentul începerii curgerii acestui termen, excepție făcînd doar persoanele arestate, iar avocatul, după încheierea contractului, urma să se încadreze în termenul de declarare a recursului oferit tuturor participanților la proces.

Potrivit art.230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

În acest context, instanța de recurs atestă că termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși recursul a fost declarat după expirarea termenului, el urmează a fi respins ca tardiv, deoarece legea procesual penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

În circumstanțele stabilite, Colegiul penal conchide că recursul înaintat de avocatul A.Leșan în numele inculpatului, este declarat peste termen.

Referitor la recursul avocatului M.Galupa.

Conform prevederilor art.414 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar.

Potrivit prevederilor art.427 alin.(1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, la care face referire avocatul M.Galupa, hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul cînd hotărîrea

atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Raportînd normele date la situația în cauză, Colegiul conchide că aceste temeieri și-au găsit confirmare.

Starea de fapt reținută și de drept apreciată de instanța de fond concordă cu circumstanțele de fapt stabilite și probele administrate în cauză, acțiunile inculpatului just fiind încadrate în prevederile art.264 alin.(1) Cod penal.

Însă, instanța de apel, casînd sentința primei instanțe în latura penală și stabilindu-i inculpatului pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport, nu a ținut cont de faptul că prin Legea nr.45 din 21.04.2005, alin.(1) al art.264 Cod penal s-a modificat. Astfel, pînă la modificările operate la art.264 alin.(1) Cod penal, legiuitorul expres prevedea că fapta se sancționează cu amendă în mărime de pînă la 300 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore sau cu închisoare de pînă la 3 ani, *în toate cazurile* cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de pînă la 2 ani.

Însă, după modificările operate prin Legea sus-menționată, sancțiunea dată prevede amendă în mărime de pînă la 300 unități convenționale sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, *sau închisoare de pînă la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de pînă la 2 ani.*

Prin urmare, Colegiul penal ține să enunțe că, după aceste modificări, legiuitorul a prevăzut că pedeapsa complementară facultativă a privării de dreptul de a conduce mijloace de transport poate fi aplicată doar în situația în care instanța aplică pedeapsa principală cu închisoarea, în celelalte cazuri, respectiv cînd se stabilește pedeapsa cu amenda sau cu muncă neremunerată în folosul comunității, pedeapsa facultativă nu este prevăzută de lege.

După cum rezultă din decizia instanței de apel, lui V.Edlicica, condamnat în baza art.264 alin.(1) Cod penal, i-a fost stabilită o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 200 unități convenționale. Astfel, Colegiul constată că instanța de apel, contrar prevederilor legale, a aplicat în privința acestuia pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an, deoarece aceasta nu este prevăzută cînd inculpatului i se stabilește sancțiunea cu amendă.

Totodată, Colegiul penal consideră că sînt neîntemeiate argumentele invocate de avocatul M.Galupa, precum că instanța de apel nu s-a expus asupra oportunității aplicării în privința inculpatului a prevederilor art.79 Cod penal și incorect a dispus încasarea despăgubirilor morale în mărime de 25000 lei, constatînd că partea vătămată E.Furnică are gardul II de invaliditate, deoarece instanța de apel corect a reținut că în cauză nu a fost stabilită vreo circumstanță excepțională, legată de scopul și motivele faptei, care ar fi permis stabilirea pedepsei sub limita minimă prevăzută de lege, instanța luînd în considerație toate circumstanțele atenuante care îl caracterizează pe inculpat, i-a aplicat acestuia o pedeapsă sub formă de amendă, adică cea mai blîndă pedeapsă din categoria pedepselor prevăzute de sancțiunea normei penale de care acesta a fost recunoscut vinovat.

Cît privește soluționarea laturii civile, instanța de apel a procedat la o evaluare corespunzătoare a prejudiciului moral cauzat părții vătămate E.Furnică, avînd în vedere suferințele fizice și psihice cauzate acesteia, astfel că suma stabilită cu titlu de despăgubiri morale în mărime de 25000 lei, este în măsură să-i asigure o satisfacție persoanei vătămate, la care instanța a ținut seama de caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice suportate, de circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

În atare împrejurări, Colegiul penal conchide că în cauză este prezentă eroarea de drept prevăzută în art.427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală.

În circumstanțele stabilite, Colegiul penal conchide că recursul avocatului M.Galupa în numele inculpatului urmează a fi admis cu casarea parțială a deciziei instanței de apel, în latura stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, iar recursul avocatului A.Leșan urmează a fi respins, ca inadmisibil.

7. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct.1)-2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de avocatul Leșanu Andrei în numele inculpatului Edlicica Vladimir, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Cahul din 16 aprilie 2013, în cauza penală în privința lui Edlicica Vladimir.

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Galupa Marina în numele inculpatului Edlicica Vladimir, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Cahul din 16 aprilie 2013, în latura penală, rejudecă cauza și pronunță în această parte o nouă hotărâre, după cum urmează.

Edlicica Vladimir se consideră condamnat în baza art.264 alin.(1) Cod penal la amendă în mărime de 200 unități convenționale, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Celelalte dispoziții ale hotărârii atacate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată în ședința publică la 24 decembrie 2013.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Elena Covalenco

Vladimir Timofti

Nicolae Gordilă

Ghenadie Nicolaev